

Materiál na rokovanie

Hospodárskej a sociálnej rady SR

dňa 8.12.2025

k bodu č. 1

Stanovisko ZMOS

k návrh Zákona o uplatňovaní zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo za prácu rovnakej hodnoty a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Všeobecne k návrhu:

Podľa predkladateľa návrh zákona transponuje smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/970, ktorou sa posilňuje uplatňovanie zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty prostredníctvom transparentnosti odmeňovania a mechanizmov presadzovania, do vnútroštátneho právneho poriadku s cieľom posilniť uplatňovanie zásady rovnakej odmeny v pracovnoprávných vzťahoch. Vysoké rozdiely v odmeňovaní medzi mužmi a ženami v Slovenskej republike si vyžadujú zavedenie efektívnych nástrojov transparentnosti odmeňovania.

Hlavnými nástrojmi sú rodovo neutrálne kritériá hodnotenia práce, povinné zverejňovanie informácií o odmenách a systematické monitorovanie rozdielov v odmeňovaní.

Kľúčovými novozavedenými prvkami sú povinnosť zverejňovania rozpätia odmien v ponukách zamestnania, zákaz vyžadovania informácií o predchádzajúcom príjme od osôb uchádzajúcich sa o zamestnanie, právo zamestnaných na informácie o priemerných odmenách kolegov a kolegyň v rovnakej kategórii a pravidelné reportovanie o rodových rozdieloch v odmeňovaní pre väčších zamestnávateľov. Legislatíva zavádza postupný systém nápravných opatrení. Ak sa identifikujú neodôvodnené rozdiely presahujúce 5 %, aktivuje sa mechanizmus spoločného posúdenia odmeňovania so záväzkom prijať konkrétne nápravné kroky. Právna ochrana zahŕňa rozšírené právo na odškodnenie a procedurálne výhody pre poškodené osoby, vrátane presunu dôkazného bremena na zamestnávateľa.

Kontrola plnenia povinností zamestnávateľmi vyplývajúcich z návrhu zákona bude zabezpečená prostredníctvom inšpektorátov práce s možnosťou ukladania finančných sankcií do 100 000 eur. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky bude koordinovať celý systém a zabezpečiť pravidelnú evaluáciu účinnosti opatrení.

V súvislosti s návrhom zákona sa samostatnými článkami novelizuje Zákonník práce, zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Pripomienky k návrhu:

ZMOS sa v medzirezortnom pripomienkovom konaní uplatnil zásadné pripomienky, ktoré boli akceptované.

V § 3 žiadal výslovne doplniť, že diferencovanie odmeňovania na základe objektívnych kritérií, ako sú výkon, kvalifikácia, odborná prax, kompetencie a zodpovednosť, nie je v rozpore so zásadou rovnakej odmeny, aby sa predišlo spochybňovaniu legitímnych rozdielov v odmeňovaní, čo bolo doplnené do osobitnej časti dôvodovej správy.

Ďalej v § 8 požadoval, aby zákon zohľadnil špecifiká verejného sektora, najmä obcí, a umožnil pre samosprávy osobitný režim vykazovania rozdielov v odmeňovaní, keďže ich postavenie a rozpočtové možnosti sa líšia od komerčných subjektov. Pre zamestnávateľov **do 100 zamestnancov** zostáva vykazovanie iba možnosťou, nie povinnosťou, čo rešpektuje personálne a administratívne limity menších obcí. Pre zamestnávateľov **do 249 zamestnancov** a **nad 250 zamestnancov** sú nastavené termíny povinného vykazovania primerané a z pohľadu samospráv realizovateľné, pričom sú plne v súlade s požiadavkami smernice a odrážajú reálne kapacity miest a obcí.

V § 12 žiadal ZMOS úpravu, aby sa presun dôkazného bremena neuplatňoval tam, kde zamestnávateľ preukázateľne používa objektívne a rodovo neutrálne kritériá odmeňovania a postupje podľa zákona o odmeňovaní, čím sa predíde šikanóznym žalobám.

V § 13 navrhoval vypustiť alebo osobitne upraviť ustanovenie rozširujúce porovnávanie odmeňovania aj na rôznych zamestnávateľov, keďže takéto riešenie ide nad rámec smernice a nereflektuje ekonomickú realitu samospráv, ktoré fungujú v odlišných rozpočtových a finančných podmienkach. Bližšie vymedzenie bude podľa predkladateľa v metodike, ktorú vypracuje ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny.

Záver:

ZMOS navrhuje, aby Hospodárska a sociálna rada SR odporučila predložený návrh zákona na ďalšie legislatívne konanie.

doc. PaedDr. Jozef Božík, PhD.

predseda ZMOS